

SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center
Trg francoske revolucije 6
1000 Ljubljana

Društvo Asociacija - društvo nevladnih organizacij
in samostojnih ustvarjalcev na področju
kulture in umetnosti
Metelkova 6
1000 Ljubljana

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Kotnikova 5
1000 Ljubljana

Datum: 30. 9. 2015

**Zadeva: odziv na javno obravnavo predloga Zakona o kolektivnem upravljanju
avtorske in sorodnih pravic**

Spoštovani!

Pošiljamo vam odziv na javno obravnavo predloga Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Besedilo je bilo pripravljeno na osnovi javnega posveta, na katerem so sodelovale nepridobitne organizacije v kulturi (javni in zasebni zavodi, ustanove in društva) (link: <http://www.sigic.si/odzven/nepridobitne-kulturne-organizacije-v-primezu-zakonodaje-o-avtorski-in-sorodnih-pravicah>).

V okviru posveta, kjer je bil prisoten tudi predstavnik MGRT, mag. Dušan Pšeničnik, so bili podani določeni predlogi, ki smo jih zajeli in nomotehnično uredili v pričujočem predlogu.

S tem predlogom želimo opozoriti predvsem na dvoje:

1. da se mora zakon v čim večji meri prilagoditi temeljni avtorjevi pravici, da suvereno upravlja svojo pravico in
2. da je potrebno kar se da določno definirati in upoštevati vprašanje javnega interesa. Zagotavljanje pogojev za uresničevanje javnega interesa je ključno mesto, kjer mora z ustreznimi regulativami pristopiti država, sicer pa naj bo razmerje med imetnikom pravic ter uporabnikov v največji možni meri neposredno in brez dodatnih administrativnih in stroškovnih ovir.

Spremembe, ki jih predlagamo, so v precejšnji meri sistemske. Vljudno prosimo, da jih skrbno preučite in v največji možni meri upoštevate. V kolikor predlagane spremembe puščajo odprtih več pomembnih vprašanj, ali pa niso usklajene s predlogi drugih pomembnih deležnikov na področju avtorske zakonodaje, predlagamo, da se uvede drugi krog javne obravnave, da bo imela zainteresirana javnost možnost ponovnega vpogleda in odziva na predlagan obseg sprememb predloga zakona.

Komentarji in predlogi k posameznim členom predloga zakona:

Komentar k 3. členu:

3. člen (pojmi)

- (1) »Kolektivna organizacija« je pravna oseba, ki je pridobila dovoljenje pristojnega organa in je pooblaščen za kolektivno upravljanje avtorske ali sorodnih pravic v imenu in za račun več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist, pri čemer je to njena edina ali glavna dejavnost, in izpolnjuje eno ali obe od naslednji meril:
- je v lasti ali pod nadzorom svojih članov ali
 - je nepridobitna.
- (2) »Neodvisni subjekt upravljanja« je pravna oseba, ki je pridobila dovoljenje od pristojnega organa in je pooblaščen za upravljanje avtorske pravice v imenu več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist, pri čemer je to njena edina ali glavna pridobitna dejavnost, in ni v celoti ali deloma v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom imetnikov pravic. Za neodvisni subjekt upravljanja se ne more šteti zlasti avdiovizualni producent, glasbeni producent, izdajatelj televizijskih programov, založnik ter posrednik imetnikov pravic.
- (3) Za neodvisni subjekt upravljanja se uporabljajo 9., 10., 29. člen, 4., 7., 10., 11., 13., in 14. točka prvega odstavka 30. člena, peti odstavek 35. člena, 57., 58., 62. in 64. člen tega zakona.
- (4) Drugi izrazi uporabljeni v tem zakonu pomenijo:
- »imetnik pravic« je vsaka oseba, razen kolektivne organizacije, ki je imetnik avtorske ali sorodnih pravic ali, na podlagi pogodbe ali drugega pravnega posla o koriščenju pravic ali zakona, upravičena do avtorskega honorarja;
 - »avtorski honorar« pomeni katerikoli prihodek iz naslova uporabe avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic;
 - »avtorska in sorodne pravice« in »avtorsko delo« so opredeljeni v zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice;
 - »pristojni organ« je Urad za intelektualno lastnino;
 - »statut« je akt o ustanovitvi pravne osebe;
 - »večozemeljska licenca« pomeni dovoljenje za uporabo avtorskega dela, ki zajema ozemlje več kot ene države članice;
 - »pravice za spletno uporabo glasbenih del« pomenijo katere koli pravice imetnikov pravic za spletno uporabo glasbenih del, kot jih določa zakon, ki ureja avtorsko in sorodne pravice;
 - »povezana oseba« je oseba, ki je neposredno ali posredno v večinski lasti ali jo neposredno ali posredno v celoti ali delno nadzoruje kolektivna organizacija;
 - »država članica« je država članica Evropske Unije ali Evropskega gospodarskega prostora.

KOMENTAR:

Člen je pripravljen v skladu z Direktivo, pri čemer pa ni jasno, kaj določba dejansko pomeni. Kolektivna organizacija je lahko bodisi v lasti in pod nadzorom članstva bodisi nepridobitna, ali pa oboje. Kolektivna organizacija je torej lahko pridobitna, a ni pod nadzorom članov. Kako bo takšna kolektivna organizacija delovala pod določbami, ki jih določa razdelek IV. Upravljanje kolektivne organizacije? Ta razdelek namreč določa funkcije in pristojnosti skupščine kolektivne organizacije ter

funkcije in pristojnosti nadzornega organa kolektivne organizacije, pri obeh pa gre za sestave članov, ki imajo določeno vlogo pri nadzoru kolektivne organizacije. Hkrati je razdelek IV. predviden za kolektivno organizacijo, ne pa za t.i. neodvisni subjekt. Neodvisni subjekt torej ne deluje po določbah, ki določajo način upravljanja kolektivnega upravljanja s strani imetnikov pravic. Po katerih načelih potem poteka kolektivno upravljanje s strani neodvisnega subjekta? Kdo sploh je neodvisni subjekt in kakšna je njegova vloga v sistemu kolektivnega upravljanja? Menimo, da zgolj sklicevanje na Direktivo ne zadostuje za obrazložitev, zato prosimo, da se 3. člen ustrezneje obrazloži oziroma spremeni na način, da bo skladen z ostalimi določbami predloga zakona.

Predlog spremembe 7. člena:

7. člen

(izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja)

(1) Ne glede na prejšnji člen lahko imetnik pravic izjemoma individualno ali preko neodvisnega subjekta upravljanja:

1. pravico javnega izvajanja svojega določenega neodrskega glasbenega in pisanega dela (prvi in drugi odstavek 26. člena ZASP) ter javnega prenašanja svoje žive izvedbe tega svojega neodrskega glasbenega in pisanega dela (27. člen ZASP), ~~če je hkrati izvajalec in imetnik vseh materialnih avtorskih pravic na tem delu;~~
2. pravico javnega predvajanja določenega neodrskega glasbenega dela z določenim fonogramom (28. člen ZASP), če je imetnik vseh materialnih avtorskih pravic za ta način uporabe ali pa je za to od preostalih imetnikov pridobil izrecno pisno dovoljenje.

(2) Imetnik pravic, ki je pooblastil kolektivno organizacijo za upravljanje pravic iz prejšnjega odstavka, lahko uveljavlja izjemo iz prejšnjega odstavka pod pogojem, da je z uporabnikom podpisal izjavo, da bo te pravice upravljal individualno ali preko neodvisnega subjekta, uporabnik pa je pristojno kolektivno organizacijo o tem obvestil v okviru obveščanja, ki ga določa drugi odstavek 38. člena tega zakona da je kolektivno organizacijo o tem obvestil vsaj pet dni pred dogodkom ali prenosom pravice v primeru 2. točke prejšnjega odstavka.

OBRAZLOŽITEV:

Drugi odstavek 7. člena predstavlja administrativno obremenitev imetnika pravic, prav tako pa oteženo izvajanje določbe v praksi. Ta odstavek predvideva, da mora imetnik pravice za vsak dogodek predhodno, v roku petih dni, pristojno kolektivno organizacijo obvestiti o individualnem upravljanju določenih pravic. Rok petih dni ni posebej obrazložen, zato smatramo, da je določen arbitrarno. Naš predlog je smotrni tudi z ozirom na Direktivo, ki določa, da morajo kolektivne organizacije imetnikom pravic omogočiti, da izjemo od kolektivnega upravljanja čim bolj enostavno uveljavljajo.

Hkrati iz določbe sklepamo, da je obvestilo o individualnem upravljanju aktualno le za konkreten dogodek in mora imetnik pravice za vsak dogodek na novo predhodno obveščati kolektivno organizacijo. Predlagamo rešitev, ki je v praksi že utečena in jo je nesmiselno spreminjati na način, ki predstavlja dodatne administrativne obremenitve tako avtorjem in kolektivnim organizacijam. Hkrati pa predlog dopušča svobodo izvajalcu, da se za sestavo koncertnega repertoarja odloča tik pred ali celo med koncertom. Predlagamo črtanje zadnjega dela zadnjega stavka drugega odstavka, saj je sintaktično in semantično neustrezen, v obrazložitvi pa ni obrazložen.

Predlagamo še, da se v zakon vključi določba, ki bo omogočala, da se k možnosti izjeme od kolektivnega upravljanja vključi tudi opcija, po kateri se lahko kolektivnemu upravljanju odpove zgolj eden izmed imetnikov pravic na določenem istem delu, temu primerno pa se to upošteva pri izračunu nadomestila za uporabo avtorskih del. Iz prakse namreč izhaja, da so pogosto izvajalci določenih del imetniki pravic, ki pa niso vsi imetniki pravic na določenem delu. V določenih primerih gre celo za imetnike pravic, ki so preminuli. Vključitev te izjeme bi omogočila, da bi se kolektivnemu upravljanju

odpovedali preostali člani zasedbe, nadomestilo pa bi se plačalo le za tiste pravice, ki so še vedno kolektivno upravljane.

Predlog spremembe 12. člena:

12. člen

(pravice imetnika pravic pri izbiri kolektivne organizacije)

- (1) Imetnik pravic lahko po lastni izbiri pisno pooblasti kolektivno organizacijo za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu ter za ozemlja po lastni izbiri, ne glede na državo članico svojega državljanstva ali prebivališča ali državo članico sedeža kolektivne organizacije.
- (2) Imetnik pravic lahko za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu pooblasti le eno kolektivno organizacijo. Kolektivna organizacija brez pooblastila imetnika pravic ne more upravljati avtorske pravice na določenem avtorskem delu.
- (3) Kolektivna organizacija ne more zavrnila upravljanje pravic iz prvega odstavka tega člena, če upravlja takšne avtorske pravice na takšni vrsti avtorskih del na določenem ozemlju.
- (4) Imetnik pravic lahko sam, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji, dovoli uporabo svojega avtorskega dela, v kolikor uporaba ni povezana z doseganjem neposredne ali posredne gospodarske koristi. ~~za nekomercialno rabe.~~ O tem se kolektivno organizacijo obvesti skladno z določbami iz poročanja iz 38. člena tega zakona. ~~imetnik pravic obvesti kolektivno organizacijo vsaj pet dni pred izdajo takšnega dovoljenja.~~
- (5) Imetnik pravic lahko v delu ali v celoti prekliče pooblastilo iz prvega odstavka tega člena. Imetnik pravic mora o preklicu pisno obvestiti kolektivno organizacijo en mesec pred začetkom učinkovanja preklica. ~~Kolektivna organizacija lahko v statutu določi, da preklic pooblastila začne učinkovati s pričetkom novega poslovnega leta.~~
- (6) Imetnik pravic je upravičen do avtorskih honorarjev, ki jih je kolektivna organizacija zbrala za njegov račun za uporabo njegovih del do začetka učinkovanja preklica pooblastila. Do začetka učinkovanja preklica pooblastila ima imetnik pravic enake pravice, kot drugi člani kolektivne organizacije.
- (7) Kolektivna organizacija ne more pogojevati preklica pooblastila z zahtevo, da se za upravljanje avtorske pravice pooblasti druga kolektivna organizacija.
- (8) Kolektivna organizacija mora pred pridobitvijo pooblastila obvestiti imetnika pravic o njegovih pravicah iz tega člena, sicer pooblastilo ni veljavno.

OBRAZLOŽITEV:

Menimo, da je potrebno v četrtem odstavku tega člena določneje definirati termin "nekomercialna raba", oz. ga nadomestiti s terminom, ki je že uveljavljen. Hkrati je potrebno ustrezneje določiti predhodni rok za obveščanje. Menimo, da je dovolj, če se o uporabi dela v ta namen, kolektivno organizacijo obvesti v skladu s poročanjem, ki ga določa 38. člen tega zakona. Določanje novih rokov ni v načelu s čim bolj enostavnim, prijaznim in učinkovitim upravljanjem s pravicami in pogoji uporabe pravic.

Predlagamo črtanje določbe iz petega odstavka, ki omogoča kolektivni organizaciji, da preklic pooblastila začne učinkovati s pričetkom novega poslovnega leta. Povsem dovolj je, da imetnik pravic kolektivno organizacijo obvesti en mesec pred učinkovanjem preklica. Teoretično lahko kolektivna organizacija s preklicem pooblastila zavlačuje do 11 mesecev, s čimer se lahko imetniku pravic povzroči velika in nepopravljiva škoda pri upravljanju njegovih pravic.

(skupščina kolektivne organizacije)

- (1) Vsi člani kolektivne organizacije imajo pravico do sodelovanja in pravico do glasovanja na skupščini.
- (2) Vsak član ima en glas. Ne glede na prejšnji stavek, lahko statut določi merila za določitev večjega števila glasov posameznega člana, ki temeljijo na ~~trajanju članstva, višini prejetih avtorskih honorarjev s strani te kolektivne organizacije ali številu avtorskih del~~. Merila morajo biti sorazmerna in objavljena na spletni strani kolektivne organizacije.
- (3) Član kolektivne organizacije lahko pooblasti katerokoli drugo osebo, da v njegovem imenu sodeluje in glasuje na skupščini, če takšno pooblastilo ne povzroči navzkrižja interesov, kot na primer kadar član pooblasti drugega člana, ki ne pripada isti kategoriji imetnikov pravic v okviru kolektivne organizacije.
- (4) Vsako pooblastilo iz prejšnjega odstavka velja za eno skupščino, pri čemer isti član pooblastila ne sme podati dvakrat zaporedoma. Pooblaščenec ima na skupščini enake pravice, kot bi jih imel član, ki ga je pooblastil. Pooblaščenec glasuje na skupščini v skladu z navodili člana, ki ga je pooblastil.
- (5) Skupščino je treba sklicati v primerih določenih s tem zakonom ali statutom in če je to v korist kolektivne organizacije. V vsakem primeru je potrebno skupščino sklicati vsaj enkrat letno.
- (6) Pristojni organ se lahko udeležuje sej skupščine s pravico do besede, vendar brez pravice glasovanja.

OBRAZLOŽITEV:

V obrazložitvi predloga drugega odstavka tega člena je navedeno, da lahko kolektivne organizacije določijo drugačna pravila za razdelitve glasov, da se zagotovi večji vpliv imetnikov pravic, ki so ustvarjalnejši oziroma izpolnjujejo merila za več glasovalnih pravic. Menimo, da ne trajanje članstva ne višina prejetih honorarjev niso izkaz ustvarjalnosti avtorja. Določen avtor je lahko član kolektivne organizacije že vrsto let tudi v primeru, da je pred desetletji napisal eno samo delo. Hkrati je do visokih avtorskih honorarjev upravičen avtor, ki je napisal eno samo delo, ki se je intenzivno predvajalo po radijskih postajah. Edini parameter, ki izkazuje ustvarjalnost avtorja, je število avtorskih del.

V obrazložitvi predloga tretjega člena je zapisano, da je namen imenovanja pooblaščenecv, spodbuditi čim bolj aktivno sodelovanje članov na skupščini, na kateri lahko uresničujejo svoje članske pravice, brez da se udeležijo same skupščine. Ta spodbuda je neodgovorna, o čemer priča tudi dejansko stanje. Sistem podeljevanja pooblastil namreč rezultira v pasivizacijo velikega števila članov skupščine, zbiranje velikega števila glasov v rokah maloštevilnih posameznikov pa zmanjšuje demokratičnost skupščine. Spodbujanje članstva k odločanju na način neudeležbe seje, je nesmotrno. Od pooblaščenca je tudi težko zahtevati, da bo glasoval po navodilu člana, ki ga pooblašča, v kolikor ta član na skupščini ni prisoten in ne more slediti argumentaciji, na osnovi katere poteka glasovanje. Na praktični ravni to pomeni, da je član, ki pooblašča, tisti, ki glasuje po navodilih pooblaščenca. V izogib možnosti zlorabe inštrumenta pooblaščanja, predlagamo varovalko, po kateri član pooblastila ne more podati za dve skupščini zaporedoma. Na ta način se bo dejansko zvišala aktivnost sodelovanja članov na skupščini, s tem pa se bo povečala tudi zavezanost članov k sprejemanju odločitev skupščine kolektivne organizacije.

Predlog spremembe 23. člena:

23. člen

- (1) Kolektivna organizacija skrbno zbira, upravlja in deli avtorske honorarje.
- (2) Kolektivna organizacija na svojih transakcijskih računih ločeno vodi:
 - zbrane avtorske honorarje ter prihodke pridobljene na podlagi naložb avtorskih honorarjev za vsako vrsto avtorskih pravic posebej;
 - morebitna lastna sredstva in prihodke iz teh sredstev ter prihodke iz naslova upravljanja avtorskih honorarjev za druge kolektivne organizacije na podlagi sporazuma o zastopanju za vsako vrsto avtorskih pravic posebej.
- (3) Kolektivna organizacija lahko uporabi zbrane avtorske honorarje ter prihodke iz naložb samo za razdelitev imetnikom pravic, v skladu s pravili o delitvi in izplačilu avtorskih honorarjev. Od prihodkov iz prejšnjega odstavka, se lahko odbijejo stroški poslovanja upravljanja.
- (4) Pravila o delitvi in izplačilu zbranih avtorskih honorarjev, do katerih so upravičeni imetniki pravic, morajo upoštevati dejansko uporabe posameznega avtorskega dela, kjer je to, upošteva naravo uporabe avtorskega dela, mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe. Pravila, ki so v nasprotju s prejšnjim stavkom, so nična.
- (5) Kolektivna organizacija lahko zbrane avtorske honorarje do delitve naloži le v bančne depozite (prihodki iz naložb), pri čemer to ne sme vplivati na roke delitve iz 27. člena tega zakona.

OBRAZLOŽITEV:

Predlagamo ohranitev termina stroški poslovanja, ne stroški upravljanja, kot predlaga nov zakon. V številnih pravnih sodišča različno interpretirala, kaj dejansko spada pod stroške poslovanja, zdaj pa je ta izraz pojasnjen in ve se, katere stroške obsega in kako se poplačajo. Z uvajanjem novega termina tvegamo nove spore na račun tolmačenja.

Predlog spremembe 25. člena:

25. člen

(stroški poslovanja upravljanja)

- (1) Stroški poslovanja upravljanja so stroški kolektivne organizacije, ki so nastali z ustreznim in razumnim upravljanjem kolektivne organizacije, ki je v korist imetnikom pravic, in so nujno potrebni za uresničevanje dejavnosti kolektivne organizacije.
- (2) Vsi stroški poslovanja upravljanja morajo biti razumni in v skladu s pravili o stroških upravljanja. Stroški poslovanja upravljanja morajo biti utemeljeni in dokumentirani.
- (3) Statut kolektivne organizacije določi najvišji dovoljen odstotek stroškov poslovanja upravljanja glede na zbrane avtorske honorarje ter prihodke iz naložb.
- (4) Kolektivna organizacija mora pred začetkom upravljanja avtorske pravice imetnika pravic obvestiti o pravilih o stroških poslovanja upravljanja.

OBRAZLOŽITEV:

Predlog spremembe je usklajen s predlogom spremembe 23. člena in njegove obrazložitve.

Predlog spremembe 26. člena:

26. člen

(namenski skladi)

- (1) Ne glede na tretji odstavek 23. člena tega zakona, ~~morala~~ lahko kolektivna organizacija, v primeru, da razpolaga z nerazdeljenimi avtorskimi honorarji iz osmega odstavka 27. člena tega zakona ali/in sredstvi na podlagi izrecnega soglasja imetnika pravic ali tuje kolektivne organizacije, s katero ima kolektivna organizacija sklenjen skupni sporazum v skladu s statutom, oblikovati namenske ~~oblikuje različne~~ sklade. Skladi so ločena namenska sredstva, oblikovana za namen spodbujanja kulturnoumetniškega ustvarjanja, pri čemer morajo večino teh sredstev prejeti še neveljavljeni avtorji, ali za socialne ali izobraževalne namene.
- (2) V sklad se lahko vplačujejo samo nerazdeljeni avtorski honorarji iz osmega odstavka 27. člena tega zakona in sredstva na podlagi izrecnega soglasja imetnika pravic ali tuje kolektivne organizacije, s katero ima kolektivna organizacija sklenjen skupni sporazum.
- (3) Sredstva sklada se vodijo ločeno na računu kolektivne organizacije.
- (4) Vplačila v sklad in izplačila iz njega se izvajajo v skladu s pravili o namenskem skladu.
- (5) V statutu kolektivne organizacije je potrebno jasno določiti, kdo so neveljavljeni avtorji iz prvega odstavka tega člena ter jasno opredeliti namen in način porabe sredstev iz sklada ter način poročanja porabe sredstev iz sklada.
- (6) Vsi podatki o porabi sredstev namenskih skladov morajo biti javno dostopni.
- (7) Za ustanovitev namenskega sklada mora kolektivna organizacija pridobiti dovoljenje pristojnega organa, ki zagotavlja ustreznost namena skladov, transparentnost delovanja sklada in zagotavljanje vnaprej določenih meril uporabe sredstev iz teh skladov.

OBRAZLOŽITEV:

V primeru, da kolektivna organizacija razpolaga s sredstvi iz drugega odstavka tega člena, je razdeljevanje teh sredstev skozi namenske sklade edina legitimna poraba teh sredstev. Tem sredstvom ni mogoče natančno določiti imetnika, zato je vsako drugačno njihovo razdeljevanje neustrezno in neupravičeno. Zato menimo, da morajo biti v tem primeru skladi nujni.

Predlagamo tudi vključitev novega odstavka, ki statutu kolektivne organizacije nalaga, da jasno opredeli termin neveljavljenega avtorja ter jasno določi namen in način porabe sredstev sklada ter način o njegovem poročanju. Predlagamo, da se s predlogom novega odstavka uskladijo tudi določbe, ki zadevajo statut kolektivne organizacije.

Predlagamo tudi šesti in sedmi odstavek, ki zagotavljata transparentnost porabe sredstev sklada ter varovalko, ki pristojnemu organu daje nalogo potrjevanja ustreznosti skladov.

Predlog spremembe 27. člena:

27. člen

(delitev zbranih avtorskih honorarjev)

- (1) Kolektivna organizacija redno, skrbno in natančno dodeljuje in izplačuje zbrane avtorske honorarje avtorjem v skladu s pravili o delitvi in izplačilu zbranih avtorskih honorarjev.

- (2) Kolektivna organizacija opravi dodelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev čim prej, najpozneje pa v devetih mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bili zbrani, razen, če iz objektivnih razlogov, ki niso na strani kolektivne organizacije ali zunanjega izvajalca, to ni mogoče. Objektivni razlogi so zlasti tisti, ki so povezani s poročanje uporabnikov, identifikacijo pravic, imetnikov pravic ali usklajevanjem informacij o avtorskih delih.
- (3) Kadar avtorskih honorarjev ni mogoče dodeliti, se ti zneski vodijo na ločenem računu kolektivne organizacije (nedodeljeni avtorski honorarji).
- (4) Kolektivna organizacija izvede vse potrebne ukrepe za identifikacijo in lociranje imetnika pravic (pregled evidence članov in druge evidence, ki so ji na voljo).
- (5) Kolektivna organizacija najkasneje v roku treh mesecev po poteku roka iz drugega odstavka tega člena, da imetnikom pravic, ki jih zastopa in kolektivnim organizacijam, s katerimi ima sklenjen sporazum o zastopanju, na razpolago informacije o avtorskih delih, za katerega imetnika pravic ni bilo mogoče identificirati ali locirati. Sočasno da kolektivna organizacija te informacijo na razpolago tudi javnosti.
- (6) Informacija iz prejšnjega odstavka vsebuje naslednje podatke, če kolektivna organizacija z njimi razpolaga:
- naslov dela;
 - ime in priimek imetnika pravic;
 - ime ali firmo založnika ali producenta in
 - katero koli drugo informacijo, ki bi lahko prispevala k ugotovitvi imetnika pravic.
- ~~(7) Če kolektivna organizacija tudi po izvedenih vseh potrebnih ukrepih iz četrtega, petega in šestega odstavka tega člena imetnika pravic ne more identificirati ali locirati, da informacijo iz prejšnjega odstavka na razpolago javnosti, najpozneje v roku enega leta po izteku trimesečnega obdobja iz petega odstavka tega člena.~~
- ~~(78) Kadar nerazvrščenih avtorskih honorarjev ni mogoče dodeliti, se po treh letih od konca poslovnega leta, v katerem so bili pobrani in pod pogoji iz četrtega, petega, šestega in sedmega odstavka tega člena, šteje, da so ti zneski nerazdeljeni (nerazdeljeni avtorski honorarji).~~
- ~~(9) Skupščina kolektivne organizacije, v skladu s sprejetimi pravili o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev, odloči o uporabi nerazdeljenih avtorskih honorarjev.~~

OBRAZLOŽITEV:

Predlagamo črtanje sedmega odstavka tega člena in predlagamo, da morajo kolektivne organizacije, v primeru, da imetnika pravic ne morejo identificirati, javnost o tem obvestiti v najkrajšem možnem času. Predlagamo, da se ta določba vnese v peti odstavek tega člena.

Edin legitimen način razdeljevanja nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev predstavlja njihova poraba skozi namenske sklade. Zato predlagamo črtanje devetega odstavka tega člena.

Predlog spremembe 35. člena:

35. člen

(licenciranje in določitev tarif skupni sporazum)

- ~~(1) Skupni sporazum v pisni obliki skleneta kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije. Reprezentativna so tista združenja~~

uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim drug zakon priznava reprezentativnost.

Kolektivna organizacija na osnovi prejetih informacij, potrebnih za izdajo licence, s strani uporabnika, določi pogoje za izdajo licence za uporabo avtorskih del. Pogoji za izdajo licence morajo biti objektivni in nediskriminatorni, kolektivna organizacija pa mora uporabnike seznaniti z merili, uporabljenimi za določitev tarif.

- (2) Kolektivna organizacija lahko z reprezentativnim združenjem uporabnikov avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije sprejme skupni sporazum o višini tarif. Reprezentativna so tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim drug zakon priznava reprezentativnost. Skupni sporazum lahko skleneta tudi kolektivna organizacija in posamezni uporabnik avtorskih del iz njenega repertoarja, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki opravlja to dejavnost. Določbe, ki se nanašajo na reprezentativno združenje uporabnikov, se smiselno uporabljajo za posameznega uporabnika po tej določbi.
- (3) ~~Kolektivna organizacija mora prvo vabilo k pogajanjem za sklenitev skupnega sporazuma objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije.~~
- (4) Skupni sporazum določa najmanj:
1. tarifo;
 2. pogoje uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe;
 3. okoliščine uporabe, zaradi katerih se plačilo avtorskega honorarja ali nadomestila po tarifi zviša, zniža ali oprosti;
 4. rok in način plačila avtorskega honorarja ali nadomestila;
 5. način plačila avtorskega honorarja in morebitni poračun glede na začasno tarifo iz četrtega odstavka 36. člena tega zakona za uporabo avtorskih del do sklenitve skupnega sporazuma, če se s tem skupnim sporazumom prvič določa tarifa za neko vrsto uporabe avtorskih del.
- (5) Kolektivne organizacije in uporabniki se, v primeru pogajanj, pogajajo v dobri veri in si medsebojno zagotovijo vse potrebne informacije za sklenitev skupnega sporazuma.
- (6) Kolektivna organizacija objavi skupni sporazum v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (7) Skupni sporazum začne veljati za vse istovrstne uporabnike avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih ali sklenitvi tega sporazuma. Uporabniki avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije so dolžni s kolektivno organizacijo skleniti pogodbo v skladu z veljavnim skupnim sporazumom.
- (8) Sodišča so vezana na veljavni skupni sporazum.
- (9) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo za spremembe, dopolnitve ali prenehanje skupnih sporazumov.

OBRAZLOŽITEV:

Menimo, da predlog 35. člena ni skladen s 16. členom Direktive. 16. člen Direktive na primer ne omenja reprezentativnih združenj. Reprezentativna združenja so značilna predvsem za pridobitne uporabnike avtorskih del, v mnogo manjši meri pa za nepridobitne uporabnike avtorskih del. V slednjem primeru gre v prvi vrsti za društva in zavode v kulturi, ki ne razpolagajo s sredstvi, znanjem in kadrom, ki bi

omogočili učinkovito in kontinuirano pogajanje s kolektivnimi organizacijami. 16. člen Direktive določa, da je kolektivna organizacija tista, ki uporabnikom ponudi licenco, na osnovi vseh prejetih informacij, potrebnih za izračun tarife. Hkrati je zapisano, da kolektivne organizacije uporabnike seznanijo z merili, potrebnimi za določitev tarife. S tem je zagotovljena objektivnost določanja višine tarif. Direktiva določa, da država omogoči pogajanja med kolektivnimi organizacijami in uporabniki v dobri veri. Pogajanja v dobri veri pomenijo, da država zagotovi, da kolektivne organizacije merila za določanje tarif postavljajo objektivno in nediskriminatorno. Iz tega pa nujno ne sledi, da so pogajanja nujna. V kolikor pa se smatra, da so pogajanja nujna, se s tem posega v temeljno pravico avtorja, da sam postavlja ceno svojega dela. Menimo, da skuša Direktiva z 16. členom zagotoviti predvsem to, da avtor oz. kolektivna organizacija istovrstne uporabnike obravnava enako, z ozirom na ekonomsko vrednost uporabe pravic, s katerimi se trguje, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in druge vsebine ter v zvezi z ekonomsko vrednostjo storitev, ki jih zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje pravic. Zato predlagamo spremembo 35. člena, v smeri ustrežnejše usklajenosti s 16. členom Direktive. Pristojnost določanja pogojev za podelitev licenc naj bo v pristojnosti avtorjev oz. kolektivne organizacije, pri čemer mora kolektivna organizacija pogoje postavljati na osnovi prejetih informacij uporabnika, uporabljati mora objektivna in nediskriminatorna merila, ob določitvi višine tarife pa mora uporabniku ta merila tudi obrazložiti.

V drugem odstavku predlagamo, da se možnost sporazuma kolektivne organizacije in reprezentativnih združenj ohrani, vendar kot možnost in ne kot nujni pogoj. To je ustrezno predvsem zaradi utečenosti dosedanje prakse, hkrati pa ne otežuje položaja tistih vrst uporabnikov, ki se v reprezentativna združenja ne morejo združevati.

Predlagamo črtanje tretjega odstavka. Možnost skupnega sporazuma mora biti fleksibilna in v čim večji meri stvar odnosa med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, brez dodatnih administrativnih obremenitev. Se pa strinjamo z ohranitvijo šestega in sedmega odstavka, saj se z javno objavo sporazuma v Uradnem listu zagotovi možnost seznanjenja vseh istovrstnih uporabnikov.

Predlagamo prilagoditev petega odstavka na način, ki implicira možnost in ne nujnost skupnih sporazumov.

Predlog spremembe 36. člena:

36. člen

(tarifa in merila za njihovo določanje)

- (1) S tarifo za uporabo avtorskih del se določita višina in način izračunavanja avtorskega honorarja, ki ga mora posamezni uporabnik plačati kolektivni organizaciji za uporabo avtorskega dela iz repertoarja kolektivne organizacije.
- (2) Tarife za uporabo avtorskih del določi kolektivna organizacija, pri čemer mora biti višina tarife postavljena skladno z objektivnimi in nediskriminatornimi merili. Merila za določanje višine tarif morajo biti postavljena tudi glede na ekonomsko vrednost uporabe pravic, s katerimi se trguje, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in druge vsebine ter v zvezi z ekonomsko vrednostjo storitev, ki jih zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje pravic. Kolektivna organizacija mora uporabnika seznaniti z merili za določitev višine tarife. ~~Tarifa se določi s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov ali, če to ni mogoče, z odločbo Sveta za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet). Do drugačne pravno močne odločbe Sveta se šteje, da so tarife, določene z veljavnim skupnim sporazumom, primerne.~~
- (3) Uporabnik lahko objektivnost in nediskriminatornost meril za postavljanje tarif preveri pri nadzornemu organu, ki izvaja nadzor nad kolektivnim upravljanjem. Pri ugotavljanju objektivnosti in nediskriminatornosti meril za določanje tarif ~~Tarifa mora odražati ekonomsko vrednost pravic,~~

ki so predmet skupnega sporazuma, naravo in obseg uporabe avtorskih del ter ekonomsko vrednost storitve, ki jo zagotavlja kolektivna organizacija, pri čemer se glede na okoliščine posameznega primera upoštevajo zlasti:

1. obseg repertoarja;
2. prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, stroški, povezani s to uporabo;
3. pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika;
4. naravo uporabe avtorskega dela, z skrbno obravnavo uporabe, ki je skladna z uresničevanjem javnega interesa za kulturo, kot ga določa specialni zakon s področja kulture;
45. razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena;
56. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno, individualno ali preko neodvisnega subjekta za upravljanje;
67. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del;
78. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v Republiki Sloveniji in drugih državah članicah, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči;
9. obseg uporabe avtorskih del, ki so jih avtorji ali imetniki pravic opremili z licencami, ki dovoljujejo prosto rabo.

(4) Če za neko vrsto uporabe avtorskih del tarifa še nikoli ni bila določena in gre v primeru uporabe za vprašanje uresničevanja javnega interesa, lahko kolektivna organizacija sama mora pristojni organ sam določiti začasno tarifo tako da:

1. od izbranih tarif desetih držav članic za istovrstne avtorske pravice, istovrstna avtorska dela in njihove istovrstne načine uporabe izloči tri tarife, ki po višini najbolj odstopajo navzgor;
2. določi povprečje tarif preostalih izbranih sedmih držav članic za istovrstne avtorske pravice, istovrstna avtorska dela in njihove istovrstne načine uporabe in
3. kot korekcijski faktor določenega povprečja tarif upošteva obseg repertoarja, ki ga zastopa in razmerje med povprečjem bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči v preostalih izbranih sedmih državah članicah in bruto domačim proizvodom na prebivalca v enoti kupne moči v Republiki Sloveniji, vse glede na koledarsko leto pred določitvijo začasne tarife.

(5) Po objavi začasne tarife v Uradnem listi Republike Slovenije, mora pristojni organ sočasno objaviti vabilo k pogajanju za sklenitev skupnega sporazuma med pristojnimi kolektivnimi organizacijami in uporabniki. Pogajanja vodi pristojni organ in stremi k pogajanju med kolektivnimi organizacijami in uporabniki v dobri veri ter v smeri učinkovitega iskanja rešitev za uresničevanje javnega interesa.

(6) Začasna tarifa je lahko veljavna šest mesecev. Po preteku tega obdobja mora pristojni urad, v primeru, da pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma niso zaključena, ponovno določiti začasno tarifo.

~~(5) Začasna tarifa mora biti obrazložena. Začasna tarifa, ki ni obrazložena, je nična.~~

(6) Kolektivna organizacija začasno tarifo skupaj z obrazložitvijo in vabilom k pogajanju za sklenitev skupnega sporazuma objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV:

Tudi ta člen ni skladen s določbami iz 16. člena Direktive, pri čemer se sklicujemo na obrazložitev spremembe 35. člena.

V drugem in tretjem odstavku predlagamo spremembe, ki izhajajo iz določb Direktive, ki pravi, da "Organizacije za kolektivno upravljanje pravic zadevne uporabnike seznanijo z merili, uporabljenimi za določitev teh tarif." Tarife torej določi kolektivna organizacija, uporabniku pa je omogočeno, da je seznanjen z merili za določitev teh pravic. Merila morajo biti določena, kot veleva Direktiva, med drugim tudi glede na ekonomsko vrednost uporabe pravic, s katerimi se trguje, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in druge vsebine ter v zvezi z ekonomsko vrednostjo storitev, ki jih zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje pravic. Pristojni organ, ki zastopa državo pri zagotavljanju pogojev za pogajanja v dobri veri, je Urad za intelektualno lastnino. Zaradi tega predlagamo, da se izbriše inštrument Sveta za avtorsko pravo, saj gre za telo, ki predstavlja le dodatne administrativne in stroškovne ovire, nadzornemu organu pa naj se naloži funkcija, da preverja objektivnost in nediskriminatornost meril za določanje tarif ter njihovo uporabo v posameznih primerih. Pri tem naj se sklicuje na določbe tretjega odstavka 36. člena. V tem odstavku predlagamo, da se termin "prihodek" v tretji točki tega odstavka nadomesti s terminom "neposredni in posredni dobiček", briše pa se kategorija stroškov. Dobiček je namreč ustrežnejša kategorija, po kateri se presoja ekonomsko vrednost pravic, kot pa prihodek. Predlagamo tudi, da se doda nova točka tretjega odstavka, po kateri se ustreznost meril za določanje tarif presoja tudi glede na naravo uporabe, kar je prav tako določeno v 16. členu Direktive. Pri naravi uporabe je ključno vprašanje javnega interesa. V kolikor uporabnik z uporabo avtorskih del uresničuje javni interes, mora biti deležen drugačne obravnave kot v primeru, da je uporaba avtorskih del stvar zasebnega interesa.

Prav tako mora višina tarife upoštevati, da se nekateri avtorji, še zlasti, ko gre za nepridobitno ali nekomercialno rabo, odpovedujejo honorarju tudi z označevanjem lastnih del z ustreznimi licencami, ki omogočajo prosto rabo avtorskih del. Takšna odločitev avtorjev mora biti upoštevana tudi pri višini postavljene tarife, še zlasti ko gre za obvezno kolektivno upravljanje in uporabo prostih vsebin v pri neprofitnih uporabnikih.

Predlagamo, da se inštrument začasne tarife uporablja le v primerih, kjer gre za vprašanje uresničevanja javnega interesa. To pride v poštev takrat, ko lahko onemogočanje uporabe avtorskih del povzroči nepopravljivo škodo z vidika javnega interesa (npr. uporaba del nacionalne televizije in radia). Ker gre za določbe v imenu javnega interesa, je edini pristojni organ za določitev začasne tarife ter vodenje pogajanj, pristojni organ.

Ker je določanje začasne tarife v našem predlogu pod pristojnostjo pristojnega organa, posledično predlagamo tudi črtanje petega in šestega odstavka tega člena.

POMEMBNO:

Predlagamo, da se ustrezno s predlogom spremembe 35. in 36. člena uredijo tudi določbe, ki zadevajo statut kolektivnih organizacij ter obveščanje javnosti s strani kolektivnih organizacij. V primeru, da tarife določajo kolektivne organizacije, morajo biti v statutu ter na spletni strani navedena merila, po katerih kolektivna organizacija določa tarife, prav tako pa mora kolektivna organizacija na spletni strani uporabniku omogočiti informativni izračun tarife, glede na okoliščine, na katere je vezan izračun višine tarife. S tem se zadosti zahtevi Uredbe, da kolektivna organizacija uporabniku ob dostavi potrebnih informacij nemudoma odgovori na zahteve uporabnikov.

Predlagamo tudi, da se v celoti črta IX. razdelek predloga zakona, ki določa Svet za avtorsko pravo, namesto tega pa se ustrezno prilagodijo določbe, po katerih lahko uporabnik preverja objektivnost in

nediskriminatornost meril za določanje tarif ter njihovo višino pri nadzornem organu. Določbe je potrebno urediti na način, ki omogoča čim manj administrativnih in stroškovnih ovir. V kolikor pristojni organ pri svojem delu ugotovi, da tarifa ni postavljena na osnovi objektivnih in nediskriminatornih meril, mora o tem kolektivno organizacijo obvestiti, da lahko le-ta ponovno, tokrat pod ustreznimi pogoji, določi višino tarife.

Skladno s predlogom, predlagamo tudi črtanje 56. člena o mediaciji. V kolikor se pristojnost določanja tarif podeli kolektivni organizaciji, pristojni organ pa je pristojen za ugotavljanje objektivnosti in nediskriminatornosti meril, ustreznost višine tarif glede na določbe, ki jih uvaja Direktiva ter za postavljanje začasnih tarif in vodenje pogajanj za skupni sporazum na osnovi začasne tarife, potem postopek mediacije ni potreben.

Skladno s predlogom naj se uredi tudi razdelek XII. ki zadeva nadzor in ukrepe pristojnega organa.

Upamo, da boste naše pripombe in predloge v največji možni meri upoštevali. Pri tem naj vas usmerja dejstvo, da so nepridobitne organizacije v kulturi ključnega pomena za plemenitenje avtorskih del. Temeljno poslanstvo nepridobitnih kulturnih organizacije je namreč predstavljanje ustvarjalnosti ter skrb za njen razvoj. Kot take, se nepridobitne kulturne organizacije močno zavedajo pomena avtorstva, dosledno spoštujejo avtorsko in sorodne pravice, zato je potrebno pri pripravi avtorske zakonodaje upoštevati pomembnost njihovega obstoja za zagotavljanje kakovostne, raznovrstne in dostopne kulturne ponudbe, ki so stvar prioritete aktualnega Nacionalnega programa za kulturo.

Najlepša hvala in z lepimi pozdravi!

Peter Baroš
generalni sekretar SIGIC

Uroš Veber
po pooblastilu Upravnega odbora Društva
Asociacija